

Με τον πρόσφατο Νόμο 4057/2008 μεταρρυθμίστηκε το μεγαλύτερο μέρος του πειθαρχικού δικαίου των νοσηλευτών και των δημοσίων υπαλλήλων γενικότερα, που περιλαμβάνεται στον Υπαλληλικό κώδικα. Σκοποί της μεταρρύθμισης είναι - κατά την αιτιολογική έκθεση- η προσαρμογή των διατάξεων με τα δεδομένα της εποχής και των άλλων ευρωπαϊκών κρατών, η προστασία του υπαλλήλου από αυθαίρετες κρίσεις και διώξεις και η εξάλειψη των φαινομένων διαφθοράς στη δημόσια Διοίκηση, η οποία θεωρείται από τη συντριπτική πλειοψηφία της κοινής γνώμης ο «μεγάλος ασθενής». Το νέο πειθαρχικό δίκαιο περιλαμβάνει αρκετές καινοτομίες, οι σημαντικότερες από τις οποίες είναι:

- α) Η αποκλειστική απαρίθμηση των πειθαρχικών παραπτώματων για πρώτη φορά στη σύγχρονη ιστορία του δημοσιοϋπαλληλικού δικαίου**
- β) Η αναμόρφωση του καταλόγου των πειθαρχικών ποινών με την πρόβλεψη νέων και τη θέσπιση μεγαλύτερης κλιμάκωσης για ήδη υφιστάμενες.**
- γ) Η πρόβλεψη πειθαρχικών συμβουλίων, με αποκλειστική αρμοδιότητα την εξέταση των πειθαρχικών υποθέσεων.**
- δ) Νέα συγκρότηση και ποιοτική αναβάθμιση των πειθαρχικών συμβουλίων, με τη συμμετοχή δικαστικών λειτουργών, με την οποία επιδιώκεται η πλήρης διασφάλιση των αρχών της αντικειμενικότητας και της αμεροληψίας.**
- ε)μη συμμετοχή αιρετών υπαλλήλων στα πειθαρχικά συμβούλια, γιατί θεωρήθηκε ότι η φύση της πειθαρχικής δίκης επιτάσσει όπως τα μέλη τους ορίζονται από το Νομοθέτη με βάση αμιγώς υπηρεσιακά κριτήρια**
- και στ) σύντμηση των χρονικών διαστημάτων εντός των οποίων πρέπει να ολοκληρωθεί η πειθαρχική διαδικασία.**

Ενδεικτικά, αξιοσημείωτες είναι οι ακόλουθες τροποποιήσεις :

α. Στο άρθρο 103 προστίθεται η αυτοδίκαιη θέση σε αργία για υπάλληλο που παραπέμφθηκε αμετακλήτως στο ακροατήριο, προκειμένου να δικάσει για τα αδικήματα της δωροδοκίας, της υπεξαίρεσης περί την υπηρεσία, της κατάχρησης ανηλίκων σε ασέλγεια, της ασέλγειας με κατάχρηση εξουσίας ή της πορνογραφίας ανηλίκων, τίθεται αυτοδίκαια σε αργία. **Η εν λόγω διάταξη ενδεχομένως να ικανοποιεί το κοινό περί δικαίου αίσθημα και να υπαγορεύθηκε από τις εξελίξεις της επικαιρότητας, πάσχει όμως από**

δικαιοπολιτικής απόψεως, καθώς παραβιάζει κατάφωρα το τεκμήριο της αθωότητας

β) Αναφορικά με τη θέση σε αργία κατόπιν επιβολής πειθαρχικής ποινής, στην ποινή της οριστικής απόλυσης που ήδη προβλεπόταν, προστίθεται και η ποινή της προσωρινής παύσης άνω των έξι μηνών.

γ) Ο υπάλληλος ασκεί εκ νέου τα καθήκοντα του αν αθωωθεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση (ενώ σύμφωνα με το προϊσχύσαν δίκαιο η επαναφορά στα καθήκοντα επέρχεται αν εξέλιπε ο λόγος για τον οποίο έχει τεθεί σε αργία).

δ) Προβλέπεται στο άρθρο 104, η δυναμική θέση σε αργία όταν συντρέχουν λόγοι δημοσίου συμφέροντος και μια από τις περιπτώσεις που αναφέρονται. Σημαντική μεταβολή αποτελεί το ότι πλέον αρκεί η άσκηση πειθαρχικής δίωξης, ενώ προβλεπόταν δυναμική θέση σε αργία σε περίπτωση άσκησης πειθαρχικής δίωξης για αδίκημα που επισύρει την ποινή **της οριστικής παύσης**

ε) Η αυτοδίκαιη άρση της αργίας δύο έτη από την θέση του υπαλλήλου σε αυτήν καταργείται. Η δε υποχρέωση του πειθαρχικού συμβουλίου να αποφανθεί εντός ενός έτους από την επιβολή της αργίας τρέπεται σε ετήσια υποχρέωση του

στ) Στο άρθρο 105 απαντάται το πρώτο δείγμα της «φοροεισπρακτικής» λογικής του νέου πειθαρχικού δικαίου με την καταβολή στον υπάλληλο που τίθεται σε αργία του $\frac{1}{3}$ – από το $\frac{1}{2}$ του προϊσχύσαντος καθεστώτος – των αποδοχών του και του $\frac{1}{4}$ αυτών στην περίπτωση θέσης σε αργία για τα αδικήματα του άρθρου 103 παρ. 1 εδ. β.

ζ) Καταργείται η υποχρεωτική επιστροφή των αποδοχών σε περίπτωση απαλλαγής του υπαλλήλου ή της απόδειξης του αβασίμου των υπονοιών για άτακτη διαχείριση και καθιερώνεται η δυναμική επιστροφή αυτών.

η) Στο άρθρο 107 επιλέγεται η μέθοδος της ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗΣ απαρίθμησης των πειθαρχικών παραπτώματων, ενώ η απαρίθμηση της καταργηθείσας διάταξης ήταν ενδεικτική- με χρήση του επιρρήματος «ιδίως»- και καταλείπονταν μεγαλύτερα περιθώρια αυθαιρεσιών και ανεπίτρεπτων αναλογικών εφαρμογών.

θ) Προστίθενται νέα παραπτώματα όπως: η απόκτηση οικονομικού οφέλους κατά την άσκηση των καθηκόντων του ή εξ αφορμής αυτών, η παραβίαση της αρχής της ισότητας των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και

γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης, η σύνταξη έκθεσης με κρίσεις ή χαρακτηρισμούς που δεν εξειδικεύονται με αναφορά συγκεκριμένων στοιχείων αλλά και η μη σύνταξη έκθεσης αξιολόγησης, η μη τήρηση του ωραρίου από τον υπάλληλο και η παράλειψη του προϊσταμένου να ελέγχει την τήρηση του, κ.α

η) Οι πειθαρχικές ποινές που επιβάλλονται στους υπαλλήλους είναι πλέον:

1) η έγγραφη επίπληξη- που παραμένει, **2) το πρόστιμο έως τις αποδοχές δώδεκα (12) μηνών-** ουσιαστική τροποποίηση από τις αποδοχές τριών μηνών του προϊσχύσαντος άρθρου

3) η στέρηση του δικαιώματος για προαγωγή από ένα (1) έως πέντε (5) έτη που παραμένει αλλά και **4) η στέρηση του δικαιώματος συμμετοχής σε διαδικασία επιλογής προϊσταμένου οργανικής μονάδας οποιουδήποτε επιπέδου από ένα (1) έως πέντε (5) έτη, 5) η αφαίρεση της άσκησης των καθηκόντων προϊσταμένου οργανικής μονάδας οποιουδήποτε επιπέδου για τη θητεία ή το υπόλοιπο της, 6) ο υποβιβασμός έως δύο (2) βαθμούς,- ενώ επιτρεπόταν κατά ένα βαθμό 7) η προσωρινή παύση από τρεις (3) έως δώδεκα (12) μήνες με πλήρη στέρηση των αποδοχών – ενώ προβλεπόταν έως 3 μήνες, 8) η οριστική παύση.**

ι) Πολύ σημαντική απόκλιση που καταδεικνύει την υπέρμετρη αυστηρότητα του νέου πειθαρχικού δικαίου είναι **η κατάργηση της αποκλειστικής απαρίθμησης των παραπτώματων για τα οποία επιβάλετο η ποινή της οριστικής απόλυσης.** Καταλείπονται έτσι μεγάλα περιθώρια αυθαιρεσίας και εξάντλησης της αυστηρότητας του αποφασίζοντος οργάνου

ια) Στο άρθρο 109 παρ. 3 προστίθεται η **δυνατότητα επιβολής και πρόσθετων διοικητικών κυρώσεων από 3.000 έως 30.000 ευρώ, καθώς και από 10.000 έως 100.000 ευρώ,** όταν επιβάλλεται η πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσης και πρόκειται για πειθαρχικά παραπτώματα των περιπτώσεων δ' και ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 107 του ΥΚ που σχετίζονται με οικονομικό αντικείμενο. Αυτή η προσθήκη στο άρθρο 109 καταδεικνύει με σαφήνεια την σκοπιμότητα της τροποποίησης του πειθαρχικού δικαίου προς το σκοπό της είσπραξης εσόδων. Τα ανώτατα όρια ποινών χαρακτηρίζονται δυσβάσταχτα, ενώ η χρήση του μέσου του «οικονομικού κολασμού του υπαλλήλου για την έκφραση αποδοκιμασίας της συμπεριφοράς

του» που αναφέρει η αιτιολογική έκθεση, είναι ανεπαρκής για να αιτιολογήσει την εξοντωτική αυστηρότητα.

ιβ) Θεσπίζονται **κατώτατα όρια ποινών** για ορισμένα από τα αδικήματα.

ιγ) Δείγμα της αυστηρότητας του νέου πειθαρχικού δικαίου είναι η **επιμήκυνση του χρόνου παραγραφής των αδικημάτων** από τα δύο έτη σε πέντε έτη για τα περισσότερα παραπτώματα και σε επτά έτη για τα αδικήματα: πράξεις με τις οποίες εκδηλώνεται άρνηση αναγνώρισης του Συντάγματος ή έλλειψη αφοσίωσης στην Πατρίδα και τη Δημοκρατία, γ) η παράβαση καθήκοντος κατά τον Ποινικό Κώδικα ή άλλους ειδικούς ποινικούς νόμους)δ. η απόκτηση οικονομικού οφέλους ή ανταλλάγματος προς όφελος του ιδίου του υπαλλήλου ή τρίτου προσώπου, κατά την άσκηση των καθηκόντων του ή εξ αφορμής αυτών, θ) η σοβαρή απείθεια) ι) η αδικαιολόγητη αποχή από την εκτέλεση των καθηκόντων

ιδ) Στα πειθαρχικά όργανα του άρθρου 116 προστίθεται ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης, ενώ στο άρθρο 118 μεταβάλλεται προς τα άνω η αρμοδιότητα των πειθαρχικώς

ιε) Στο άρθρο 123 μειώνεται ο χρόνος εντός του οποίου πρέπει να ολοκληρωθεί η πειθαρχική διαδικασία

ιστ) Στο άρθρο 124 δεν περιλαμβάνεται πια ρητή διάταξη περί ακυρότητας της διαδικασίας σε περίπτωση **παράλειψης της κοινοποίησης** του παραπεμπτηρίου εγγράφου και η ρύθμιση πάσχει συνταγματικότητα.

ιζ) Στο άρθρο 125 τίθενται χρονικά όρια στην διάρκεια της προκαταρκτικής εξέτασης και επιλύεται ένα χρόνιο πρόβλημα της πειθαρχικής διαδικασίας.

ιη) Στο άρθρο 126 που ρυθμίζει τα σχετικά με τη διενέργεια ΕΔΕ γίνονται οι απαραίτητες προσαρμογές μετά τη θέσπιση του Ν. 4024/2011- ενιαίου βαθμολογίου- μισθολογίου, ενώ για τη διενέργεια ΕΔΕ από υπάλληλο άλλου Υπουργείου ή του εποπτεύοντος νπδδ Υπουργείου, δεν απαιτείται πλέον διασφάλιση της αντικειμενικότητας ή ειδικοί λόγοι που να παρατίθενται στην πράξη ανάθεσης. Τίθενται δε συντομότερα χρονικά όρια για την ολοκλήρωση της ΕΔΕ.

ιθ) Σημαντική μεταβολή εισάγεται με την προσθήκη στην παράγραφο 2 του άρθρου 130, όπου προβλέπεται ότι η μη εμφάνιση ή η άρνηση κατάθεσης του μάρτυρα, εκτός από πλημμέλημα, συνιστά και ειδικό πειθαρχικό παράπτωμα.

κ) Μεταβολές επέρχονται και στην ρύθμιση για την πειθαρχική απόφαση. Αν η απόφαση περί της ενοχής του διωκομένου λαμβάνεται κατά πλειοψηφία, όλα τα μέλη του πειθαρχικού συμβουλίου ψηφίζουν για την επιβλητέα ποινή. **Λευκή ψήφος ή αποχή από την ψηφοφορία δεν επιτρέπεται.**

κα) Αξιοσημείωτες τροποποιήσεις επέρχονται στο άρθρο 141 που ρυθμίζει τα σχετικά με την υποβολή ένστασης και στο άρθρο 142 που προβλέπει τη διαδικασία προσφυγής στο ΣτΕ και το Διοικητικό Εφετείο

κβ) Μεταβάλλονται τα χρονικά σημεία διαγραφής των πειθαρχικών ποινών. Η ποινή της επίπληξης διαγράφεται αυτοδίκαια μετά από τρία (3) έτη, του προστίμου μετά οκτώ (8) έτη και οι λοιπές ποινές, **εκτός από τις ποινές της οριστικής και προσωρινής παύσης και του υποβιβασμού**, μετά δέκα (10) έτη, εφόσον κατά το αντίστοιχο χρονικό διάστημα ο υπάλληλος δεν τιμωρήθηκε με άλλη ποινή.

Κάνοντας μια πρώτη εκτίμηση του Νόμου, παρατηρούμε ότι οι νέες διατάξεις χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερη αυστηρότητα, με αύξηση των ορίων των ποινών, διεύρυνση του πεδίου των παραπτώματων και επιμήκυνση των χρόνων παραγραφής αυτών, αλλά και του χρόνου διαγραφής των ποινών. Προσέτι δε, η μεταρρύθμιση σε αρκετά σημεία πάσχει από νομοτεχνική ασάφεια και βεβιασμένες διατυπώσεις, ενώ η αιτιολογική έκθεση δεν αναφέρει επαρκείς αιτιολογίες για την υπέρμετρη αυστηροποίηση των διατάξεων. Η «προσπάθεια εξάλειψης των φαινομένων διαφθοράς» δεν κρίνεται επαρκής για να αιτιολογήσει την αύξηση των χρηματικών ποινών και την προσθήκη δυσβάσταχτων οικονομικών κυρώσεων. Παρά τις όποιες αγαθές προθέσεις για τον εξορθολογισμό της Δημόσιας Διοίκησης και την ενίσχυση της αμεροληψίας του πειθαρχικού συστήματος, δεν είναι δυνατόν να μην παρατηρηθεί ότι αρκετές διατάξεις του Νόμου αποτελούν εκδήλωση μιας «φοροεισπρακτικής» πολιτικής, στα πλαίσια της γενικότερης προσπάθειας για την αύξηση των δημοσίων εσόδων, πολιτική που δεν συνάδει με τη φύση των εν λόγω διατάξεων,

Η Ένωση Νοσηλευτών Ελλάδος παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις, αναμένοντας την πρακτική εφαρμογή του Νόμου, ιδίως αναφορικά με τη συμμετοχή δικαστικών λειτουργών στα πειθαρχικά συμβούλια (λόγω του φόρτου εργασίας που ήδη αντιμετωπίζουν, αλλά και σχετικά με το αν η συμμετοχή τους συνάδει με τις συνταγματικές διατάξεις), την αφαίρεση από τα

συμβούλια των αιρετών εκπροσώπων των εργαζομένων, που εμφανίζεται ιδιαίτερα αμφιλεγόμενη και προβληματική, αλλά και σε σχέση με όλα τα ζητήματα που ο Νόμος ρυθμίζει με καινοτόμο τρόπο. Σε κάθε περίπτωση, η εφαρμογή του νέου πειθαρχικού δικαίου στην πράξη θα καταδείξει το αν η εν λόγω μεταρρύθμιση είναι επιτυχής και οδηγεί στην πρόληψη και καταστολή των πειθαρχικών παραπτώματων ή συμβάλει απλώς στην έμπνευση φόβου στους υπαλλήλους και επιφέρει την οικονομική εξόντωση όσων τιμωρηθούν.